

ลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ
ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา-เดชาดิศร

CHARACTERISTICS OF KHMER LOANWORDS IN THE THAI LANGUAGE THAT APPEAR IN
KLONG LOK NITI EDITION OF HIS ROYAL HIGHNESS PRINCE KROM PHRAYA-DECHA DISORN

เจษฎายุทธ ประรวมพันธ์¹, วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, และบุญเลิศ วิวรรณ

Chetsadayut Praruamphan¹, Wilaisak Kingkham, and Boonlert Wiwan

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Humanities, Kasetsart University

Email: Chetsadayutp@gmail.com¹

Received 16 March 2023; Revised 28 March 2023; Accepted 30 April 2024.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้า-บรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร และเพื่อรวบรวมคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยอยู่ 3 ลักษณะ คือ (1) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ (2) คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี และ (3) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญ 2) จากการรวบรวมคำยืมภาษาเขมร ในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบมีจำนวนทั้งสิ้น 312 คำ คือ (1) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ 5 คำ (2) คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี 68 คำ และ (3) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญ 239 คำ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยพบว่า คำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ส่วนใหญ่จะเป็นคำยืมที่ภาษาไทยนำมาใช้เป็นคำสามัญโดยพบมากถึง 239 คำ เพราะว่าวรรณคดีเรื่องโคลงโลกนิติ เป็นวรรณคดีคำสอนที่มุ่งสอนประชาชนทุกคนให้ประพฤติปฏิบัติดีตามหลักธรรมคำสอน ดังนั้นคำศัพท์ที่ใช้จึงใช้คำที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าใจได้ง่าย จึงพบว่าคำศัพท์ส่วนใหญ่ในเรื่องจะเป็นคำสามัญทั่วไปซึ่งแตกต่างจากวรรณคดีไทยหลาย ๆ เรื่อง

คำสำคัญ: คำยืม; ลักษณะคำยืมภาษาเขมร; โคลงโลกนิติ

Abstract

This study aimed to study features of Khmer loan words that appeared in Klong Lok Niti by His Royal Highness Prince Krom Phraya-Decha Disorn and to compile Khmer loan words in the Thai language that appeared in Klong Lok Niti by His Royal Highness Prince Krom Phraya-Decha Disorn. This is qualitative research and the data were collected from related academic documents and analyzed using descriptive data.

The findings revealed that 1) 3 types of features of Khmer loan words in Klong Lok Niti by His Royal Highness Prince Krom Phraya-Decha Disorn were found, namely (1) Khmer loan words used as royal language, (2) Khmer loan words that appear only in literature, and (3) Khmer loan words used as common words. 2) Based on the collection of Khmer loan words in the Thai language that appears in Klong Lok Niti by His Royal Highness Prince Krom Phraya-Decha Disorn, 312 words were found, including (1) 5 Khmer loan words used as royal language, (2) 68 Khmer loan words that appear only in literature, and (3) 239 Khmer loan words used as common words. The knowledge learned from the findings found that most Khmer loan words in Klong Lok Niti by His Royal Highness Prince Krom Phraya-Decha Disorn were loan words used as common words, and it was found up to 239 words since Klong Lok Niti is teaching literature with an aim to teach all people to act according to the moral principles. Therefore, the words used were easily understood by all people. Hence, it was found that most words in the poem were common words that are different from many other Thai literature.

Keywords: Khmer Loan, Khmer Loan Characteristics, Khlong Lokaniti

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศเพราะไทยเป็นชนชาติหนึ่งที่มีการติดต่อกับต่างชาติ แลกเปลี่ยน ความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมกับหลายชนชาติ จึงส่งผลให้เกิดการหยิบยืมภาษาซึ่งกันและกันจนบางครั้งยากจะแยกออกจากคำใดเป็นคำไทยแท้หรือคำยืมภาษาต่างประเทศ เพราะในภาษาไทยปรากฏคำยืมอยู่หลายภาษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร เป็นต้น โดยเฉพาะภาษาเขมรที่ไทยยิมนำมาใช้เป็นจำนวนมาก อาจเพราะด้วยมีพรมแดน และวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกัน บางครั้งเมื่อนำคำยืมมาใช้ในภาษาไทยก็ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาไทยหลายด้านด้วยกัน เช่น คำว่า “ตั้ง” เป็นคำไทยแท้แปลว่า อวัยวะบนใบหน้าที่ยื่นออกมาใช้หายใจ ต่อมามีการยืมคำภาษาเขมรว่า “จมูก” มาใช้ในภาษาไทยและใช้แทนที่ความหมายเดิมในคำว่า “ตั้ง” ทำให้คำว่า “ตั้ง” มีความหมายที่แคบลงเหลือเพียงความหมายว่า “สันจมูก” และใช้ในภาษาถิ่นบางถิ่น การยืมภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทยเรายืมตั้งแต่สมัยเขมรโบราณเรื่อยมาจนถึงภาษาเขมรสมัยปัจจุบัน เช่น คำว่า ถนน, ดล, ขนุน, ขวด, ยืด เป็นต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร เพราะถือว่าเป็นวรรณคดีที่มีมาแต่สมัยโบราณและชำระขึ้นใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์

เธอกรมพระยาเดชาดิศร เพราะเป็นวรรณคดีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งสอนให้เห็นถึงสัจธรรมความเป็นจริงของชีวิต และปรากฏคำที่ใช้ในการประพันธ์วรรณคดีเรื่องนี้พบคำยืมภาษาเขมรเป็นจำนวนมาก

จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้ในภาษาไทยโดยเฉพาะคำยืมที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร หลายคำพบใช้มาตั้งแต่สมัยภาษาเขมรโบราณ เช่น “เสวย” ที่ใช้เป็นคำราชาศัพท์ตั้งแต่สมัยภาษาเขมรโบราณมีความหมายว่า “กิน” หรือใช้ตั้งแต่ยุคภาษาเขมรกลาง เช่น คำว่า “ตริส” ก. พุด, เปล่ง, ออกเสียงเป็นถ้อยคำ พุดจา โดยคำว่า “ตริส (ตริสส)” เป็นคำราชาศัพท์ตั้งแต่สมัยภาษาเขมรกลางและในปัจจุบันยังคงใช้เป็นคำราชาศัพท์ทั้งในภาษาไทยและภาษาเขมรปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร
- 2) เพื่อรวบรวมคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับลักษณะคำยืมภาษาเขมร

ประเด็นเกี่ยวกับลักษณะคำยืมภาษาเขมรจากนักวิชาการสามารถสรุปได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ตามแนวคิดของ Choochuen, K. (2000) อธิบายว่า คือ คำที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์และพระภิกษุสงฆ์ การยืมคำราชาศัพท์มาใช้ในภาษาไทยคงเพราะด้วยเหตุทางประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศระหว่างไทยและเขมรโดยยืมมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำราชาศัพท์โดยตรงและคำราชาศัพท์โดยอ้อม
2. ลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏใช้เฉพาะวรรณคดี ตามแนวคิดของ Choochuen, K. (2000) และ Watanapongsakul (2020) คือ คำที่ส่วนใหญ่เป็นคำที่เป็นภาษาร้อยกรองโดยส่วนมากจะเป็นศัพท์ทางวิชาการ ไม่ค่อยได้นำมาใช้เป็นคำสามัญและส่วนมากมักพบใช้เป็นคำแผลง
3. ลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำสามัญ ตามแนวคิดของ Choochuen (2000) คือ เป็นคำศัพท์ที่ใช้ในภาษาพูดภาษาเขียน คำยืมกลุ่มนี้มีจำนวนมากในภาษาไทยทั้งยังใช้เป็นคำประสมร่วมกับภาษาไทยและคำยืมภาษาอื่น ๆ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนวรรณกรรม ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลคำยืมภาษาเขมรจากวรรณคดีเรื่อง โคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 35 พ.ศ. 2561 จำนวน 434 บท

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกคำยืมที่ได้ออกเป็น 3 ประเภท คือ คำยืมที่ใช้เป็นคำราชาศัพท์ คำยืมที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี และคำยืมที่ใช้เป็นคำสามัญ พร้อมทั้งจัดประเภทตามลักษณะคำทั้ง 7 ชนิด

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบว่ามีลักษณะการยืมภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทย 3 ลักษณะ

1. คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ คือ คำที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ การยืมคำราชาศัพท์มาใช้ในภาษาไทยคงเพราะด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์ที่ไทยและเขมรมารวมแดนติดต่อกัน Choochuen, K. (2000) โดยผู้วิจัยพบว่าโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร มีการคำยืมลักษณะดังกล่าว จำนวน 4 คำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“พระตรัสว่าเด็กน้อย	นี่เนื้อเวไนย” (Dechadison, K: 2018)
“บรรทมยามหนึ่งให้	ทรงฤทธิ” (Dechadison, K: 2018)
“อันจักทรงทานได้	แต่พื้นนรกานต์” (Dechadison, K: 2018)
“เสวยสุลาล้ำเลิศแล้ว	เพราะได้สดับดี” (Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำยืม 4 คำ คือคำว่า “ตรัส, บรรทม” โดยสองคำนี้ยืมนำมาใช้เป็นคำกริยาประเภทกรรมกริยา คำว่า “ทรง” ยืมนำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์เพื่อแสดงความหมายว่า ตั้งอยู่ได้, ดำรงอยู่, คำว่า “เสวย” นำมาใช้ในความหมายว่า ได้รับ, ได้ประสบ, กิน, ครอง โดยคำนี้คำว่า “เสวย” สันนิษฐานว่าเป็นคำที่มาจากภาษาเขมรโบราณในคำว่า “โสย” หรือ “โซย” ที่แปลว่า กิน (ราชาศัพท์) ในภาษาเขมร และในภาษาเขมรโบราณคำนี้ก็ใช้ว่า เสวย มีความหมายว่า กิน และใช้เป็นคำราชาศัพท์ว่า ได้รับ โดยทั้ง 2 คำ คือ “ทรง, เสวย” นำมาใช้เป็นคำกริยาประเภทกรรมกริยาคือต้องมีกรรมมารับท้ายเพื่อให้ความหมายที่สมบูรณ์ขึ้นเมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย

2. คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี คือ คำที่ส่วนใหญ่ใช้ในร้อยกรองงานประพันธ์ต่าง ๆ ส่วนมากปรากฏแค่ในวรรณคดีหรืออาจใช้ในศัพท์ทางวิชาการ Choochuen (2000) และ Watanapongsakul (2020) ผู้วิจัยพบว่าในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร มีการใช้คำยืมลักษณะดังกล่าวจำนวน 68 คำ โดยผู้วิจัยจะยกตัวอย่างคำเพื่อประกอบการอธิบายจำนวน 21 คำ ดังนี้

2.1 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำนาม หมวดสามานยนาม คือคำนามที่เป็นชื่อทั่วไป โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แม่โถมเฉิดเฉกให้	เทพา” (Dechadison, K: 2018)
“หาญห้าวดาวบ่ได้	จวนพัน” (Dechadison, K: 2018)

“คูหมื่นหมู่ประยูร

พงศ์เผ่า”

(Dechadison, K: 2018)

“ถูกล้อมกลมกันเขา

ดุน้ำกับเปรียง”

(Dechadison, K: 2018)

“เป็นที่ปรึกษาเตือน

ดัดดุจ มตายนา”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำนาม หมวด सामानยนาม หลายคำ เช่น คำว่า “โถม” น. รูปร่าง, ทรวดทรง, เค้า มักใช้เป็นคำชมความงามของสตรีในวรรณคดี, คำว่า “ดาว” น. ดาบ, มีด ยาวชนิดหนึ่ง ปรากฏเฉพาะในวรรณคดีเก่าในภาษาถิ่นบางถิ่นจะเรียกว่า จาว หรือ ดาว, คำว่า “ประยูร” น. เผ่าพันธุ์, เชื้อสาย, ตระกูล มักใช้เป็นคำประสมในคำว่า “ประยูรญาติ”, คำว่า “เปรียง” น. น้ำมัน ใช้ในลักษณะความหมายน้ำมันที่มาจากไขข้อของวัว, และคำว่า “มตาย” น. แม่ จะพบใช้ในวรรณคดีเก่าไม่พบในภาษาปัจจุบัน

2.2 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำสรรพนาม หมวดบุรุษสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนชื่อแทนนามในการติดต่อสื่อสารกัน โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อัญชยมบรมนเรศเรือง

รามวงศ์”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำสรรพนาม หมวดบุรุษสรรพนาม ดังนี้ คือ คำว่า “อัญชยม” ส. ข้า, ข้าพเจ้า พบว่ามีการใช้เป็นคำบุรุษสรรพนามที่ 1 ในวรรณคดีโบราณแต่ไม่พบใช้แล้วในการสื่อสารในภาษาปัจจุบัน

2.3 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำกริยา หมวดดอกรรมกริยา คือ คำที่ยืมมาใช้เป็นคำกริยาที่มีความสมบูรณ์ไม่ต้องมีกรรมมารับท้าย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แมวล่าหนูแซ่ซี้

จรรจัล”

(Dechadison, K: 2018)

“เป็นพิกลยลอ้าง

ดั่งนี้ดูจงน”

(Dechadison, K: 2018)

“เป็นไทไปทำงาน

งามชาติ ตนนนา”

(Dechadison, K: 2018)

“เหินเห็จเต็รจไตรตรู

ทัวหล้า”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำกริยา หมวดดอกรรมกริยา ดังนี้ คือ คำว่า “จรรจัล” ก. เดิน พบใช้ในวรรณคดีโบราณ ส่วนความหมายเดิมของภาษาเขมรพบว่าหมายถึง “จ้ำ, เจิดจ้ำ”

แต่ภาษาไทยปัจจุบันนำมาใช้ในความหมายว่า “เดิน”, คำว่า “ฉน” ก. สงสัย, ไม่แน่ใจ, แคลงใจ, คำว่า “ทำงาน” ก. ห่วงใย, ยุ่งใจ ส่วนความหมายเดิมในภาษาเขมรใช้ในความหมายว่า ความหนัก, น้ำหนัก, คำว่า “เหิน” ก. บินในระยะสูง เดิมคำนี้ใช้ “ร” สะกด “เหิร” โดยพบว่าในภาษาเขมรปัจจุบันคำว่า เหิน (เฮิร์) แปลว่า ไปในอากาศ ปัจจุบันคำว่า “เหิน” ยังพบใช้ในภาษาไทยในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ

2.4 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำกริยา หมวดสกรรมกริยา คือ คำที่ยืมมาใช้เป็นคำกริยาที่มีใจความไม่สมบูรณ์ต้องมีกรรมมารับท้าย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผจญคนมีศักดิ์ด้วย	หมอบกราน” (Dechadison, K: 2018)
“ใจจริงจึงจริงจรด	รักต่อ กันนา” (Dechadison, K: 2018)
“อย่าตรึงรักนี้ปกป้อง	บ่อนเหล่าน” (Dechadison, K: 2018)
“ยลเยี่ยงนกแขกเต้า	ตกต้องมือโจร” (Dechadison, K: 2018)
“คนโหดอดสำแดง	ธรรมเทศ นานา” (Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมประเภทคำกริยา หมวดสกรรมกริยา ดังนี้ คือ คำว่า “กราน” ก. ทอดตัว หรือล้มตัวลงราบ และพบว่าใช้ในความหมายว่า “ไฟ” ซึ่งเป็นภาษาโบราณ, คำว่า “จรด” ก. จด, จ่อให้ถึง, ถึง เดิมความหมายในภาษาเขมรหมายถึง “จรด, เฝ้า” คำว่า “ตรึง” ก. คิด, ตรึงตรอง, คำว่า “ยล” ก. มองดู เดิมคำนี้ภาษาเขมรพบมีความหมายว่า เข้าใจ, คิดเห็นชัดแจ้ง แต่ในภาษาไทยนำมาใช้ในความหมายว่า มองดู และคำว่า “สำแดง” ก. แสดง, ทำให้ปรากฏ ส่วนถ้าใช้ในลักษณะความหมายของคำนาม จะหมายถึงลักษณะของแสดงที่ทำให้โรคกำเริบ

2.5 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำวิเศษณ์ หมวดลักษณะวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ประกอบนามหรือสรรพนามที่ใช้บอกอาการหรือลักษณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ทรัพย์สิ่งใดไกรทาน	ทีให้” (Dechadison, K: 2018)
“กินเติบโตใช้เชิงดา	เฉิดช้อย” (Dechadison, K: 2018)
“กาโหดทุรชนฉกรรจ์	กาจจิต นีพ้อ” (Dechadison, K: 2018)
“คนพาลพวกหนึ่งน้ำ	ใจหาญ” (Dechadison, K: 2018)

“เณรชาติวาจา เอมโอช

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ-ยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมประเภทคำวิเศษณ์ หมวดลักษณวิเศษณ์ ดังนี้ คือ คำว่า “ไกร” ว. ยิ่ง, ใหญ่, มาก เติมในความหมายของภาษาเขมรมีความหมายว่า ยิ่ง ในภาษาไทยปัจจุบันมักพบใช้เป็นคำซ้อน, คำว่า “เฉิด” ว. งาม, งามเด่น, เปรสิพริ้ง ความเต็มในภาษาเขมรคำนี้มี ความหมายว่า เลิศ, ประเสริฐ, คำว่า “โหนด” ว. โง่, โง่เขลา, เชื้อ บางครั้งก็พบใช้คำว่า โหนด ในคำว่า โหนดเนา, คำว่า “หาญ” ว. กล้า, เก่ง จากการวิเคราะห์คำว่า หาญ พบว่าในภาษาไทยนำมาใช้ในสองความหมายคือความหมายแรก กล้า, เก่ง ในคำว่า ทหารหาญ และความหมายที่สองที่หมายความว่า บังอาจ ในคำว่า กล้าหาญ, เข้มหาญ เป็นต้น, คำว่า “เอม”ว. หวาน, ชื่นใจ ในภาษาไทยพบว่านำคำว่า เอม มาใช้ในคำอยู่สองคำคือคำว่า เอมอร ที่มีความหมายว่า งามอ่อนหวาน, เอมโอช พบใช้ในวรรณคดีเก่าในความหมายว่า รสหวาน, รสอร่อย

2.6 คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่นำมาใช้เป็นคำสันธาน คือ คำที่ใช้เชื่อมข้อความหรือประโยคให้กระชับ สละสลวย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“**ตราบลูกหลานเหลนม้วย ไม่ม้วยนิทา**”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ-ยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมประเภทคำสันธาน ดังนี้ คือ คำว่า “ตราบ” สัน. จนถึง, เมื่อ นอกจากนี้ในภาษาไทยพบว่าคำนี้มักใช้ในวรรณคดีในความหมายว่า ข้าง, ฟาก, ริม

3. คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญ คือ คำศัพท์ที่ใช้ในภาษาพูดภาษาเขียน คำยืมกลุ่มนี้มีจำนวนมากในภาษาไทย Choochuen (2000) ผู้วิจัยพบว่าในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ-กรมพระยาเดชาดิศร มีการใช้คำยืมลักษณะดังกล่าวจำนวน 239 คำ โดยผู้วิจัยจะยกตัวอย่างคำเพื่อประกอบการอธิบายจำนวน 26 คำ ดังนี้

3.1 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำนาม หมวด सामानยนาม คือ คำนามที่เป็นชื่อทั่วไป โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“**ขนุนสุกส้างแห่ง สาขา**”

(Dechadison, K: 2018)

“**สิ้นพรหมณ์ตานกแร้ง จมูกมด**”

(Dechadison, K: 2018)

“**คบมิตรผิดนั้นต้อง จดไว้ในทรงวง**”

(Dechadison, K: 2018)

“**อำมาตย์เป็นบรรทัด ถ่องแท้**”

(Dechadison, K: 2018)

“**ช้างเผือกเกิดแต่ในพนม ไพรพฤกษ์**”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ-ยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำสามัญประเภทคำนาม หมวดสaman นาม ดังนี้ คือ คำว่า “ขนุน” น. ชื่อไม้ต้นขนาดกลางนอกจากนี้ตามความเชื่อของคนไทยจัดเป็นไม้มงคลอย่างหนึ่ง นิยมปลูกไว้หลังบ้าน เชื่อว่าจะช่วยหนุนให้เจริญรุ่งเรือง, คำว่า “จุมก” น. อวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย เดิมในภาษาไทยใช้คำว่า ตั่ง แต่เมื่อนำคำยืมภาษาเขมรคำว่า จุมก มาใช้ทำให้คำว่า ตั่ง มีความหมายแคบลงหมายถึงสันจุมก แต่ในภาษาถิ่นบางถิ่นก็ยังใช้คำว่า ตั่ง ตามความเดิม, คำว่า “ทรวง” น. ออก, ใจ มักใช้คู่กับคำว่า ออก เป็นคำว่า ทรวงอก, คำว่า “บรรทัด” น. แบบแผนสำหรับยึดถือปฏิบัติ, ข้อความที่พิมพ์หรือเขียนต่อเนื่องกัน ในภาษาเขมรจะใช้ในความหมายว่า ไม่บรรทัด, บรรทัดฐาน, คำว่า “พนม” น. ภูเขา แต่ในภาษาไทยนอกจากจะใช้ในความหมายว่า ภูเขา ยังพบว่ายังมีการใช้ในความหมายอื่นอีก เช่น ลักษณะของสิ่งที่เปื้อนพุ่มยอดแหลมเหมือนดอกบัว และการทำให้มีรูปร่างดอกบัว เช่นในคำว่า พนมมือ

3.2 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำนาม หมวดสมุหนาม คือ นามที่ทำหน้าที่แสดงหมวดหมู่ที่มีจำนวนมากกว่า 2 ขึ้นไป ซึ่งคำสมุหนามจะอยู่ข้างหน้าของคำนามทั่วไป โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“สามยามพวกพานิช นรชาติ”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ-ยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำสามัญประเภทคำนาม หมวดสมุหนาม ดังนี้ คือ คำว่า “พวก” น. คน สัตว์ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่รวมกันเข้าเป็นกลุ่มเป็นหมู่ตามอาชีพหรือชนิด

3.3 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำนาม หมวดลักษณนาม คือ คำนามบอกลักษณะของคำนามข้างหน้า หรือใช้เพื่อแสดงรูปลักษณะและชนิดของสิ่งต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มักเขียนอยู่หลังจำนวนนับ โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ศาลสระโรงบึงบาง ป่อห้วย”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ-ยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมประเภทคำสามัญประเภทคำนาม หมวดลักษณนาม ดังนี้ คือ คำว่า “โรง” น. สิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม ในภาษาเขมรเดิมหมายถึง โรง หรือ อาคาร เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยก็มีการให้คำจำกัดความแคบลงว่าหมายถึง สิ่งปลูกสร้างที่ปรกติพื้นอยู่ติดกับดิน สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ประกอบการ หรือไว้เก็บสิ่งของ

3.4 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำกริยา หมวดสกรรมกริยา คือ คำที่ยืมมาใช้เป็นคำกริยาที่มีใจความไม่สมบูรณ์ต้องมีกรรมมารับท้าย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉลองพระคุณเจ้าไท่ ท่านเลี้ยงบำรุง”

(Dechadison, K: 2018)

“มณฑกทำเทียบท้าว สีหะ”

(Dechadison, K: 2018)

“เอาอรรถระงับห้าย อาจสิ้นสูญเวร”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมประเภทคำสามัญประเภทคำกริยา หมวดกรรมกริยา ดังนี้ คือ คำว่า “ฉลอง” ก. แทน, ทดแทน เดิมความหมายในภาษาเขมรมีความหมายว่า ช้ำ, ช้ำพาก, ทำบุญฉลอง, ลาม อย่างแปลที่ติดเชื่อโรค แต่ในภาษาไทยนำมาใช้ในความหมายว่า แทน, ทดแทน, คำว่า “เทียบ” ก. เอามาใกล้ชิดหรือติดกันหรือนำมาเทียบกัน นอกจากนี้ในภาษาไทยยังพบว่านำมาใช้เป็นซ้อนในคำว่า เปรียบเทียบ เป็นต้น, คำว่า “บำรุง” ก. ทำให้งอกงาม, ทำให้เจริญ เดิมในภาษาเขมรมีความหมายว่า ตั้งใจ, เตรียม, จัดเตรียม แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยพบที่มีการเปลี่ยนความหมายที่หมายความว่า ทำให้งอกงาม หรือทำให้เจริญ แทน, คำว่า “ระงับ” ก. ยับยั้ง ใช้ในความหมายว่าหยุดหรือยับยั้งเรื่องราวต่าง ๆ

3.5 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำกริยา หมวดกรรมกริยา คือ คำที่ยืมมาใช้เป็นคำกริยาที่มีความสมบูรณ์ไม่ต้องมีกรรมมารับท้าย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“รักมากเมื่อกังวล

วานช่วย กันนา”

(Dechadison, K: 2018)

“เดินทางต่างประเทศให้

พิจารณา”

(Dechadison, K: 2018)

“นมนานไปเปิดอก

ออกที่ ประชุมนา”

(Dechadison, K: 2018)

ที่ไปศักดิ์สิทธิ์สูง

สัจดาลา”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำกริยา หมวดกรรมกริยา ดังนี้ คือ คำว่า “กังวล” ก. ห่วงใย, มีใจพะวง โดยความหมายเดิมในภาษาเขมรมีความหมายว่า การทำให้ไม่สงบ, ก่อนนอน, รังแก ใช้ในลักษณะของคำนาม และใช้ในลักษณะของคำวิเศษณ์ในความหมายว่า อยู่ไม่สุข, กระวนกระวาย ส่วนปัจจุบันในภาษาไทยในความหมายว่า ห่วงใย, มีใจพะวง ในรูปแบบของคำกริยา, คำว่า “เดิน” ก. ก้าวไปข้างหน้าหรือข้างหลังโดยสลับเท้าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในภาษาไทยปัจจุบันคำว่า เดิน ยังใช้ในอีกหลายความหมาย เช่น ความหมายว่า ลุ่ลวงไป ในคำว่า งานเดินไปได้ด้วยดี, ใช้ในความหมายว่า นำไปส่ง ในคำว่า เดินหนังสือ เป็นต้น, คำว่า “ประชุม” ก. มารวมกันเรียกให้มารวมกัน, มาพบกันเพื่อปรึกษาหารือ, คำว่า “มอง” ก. มุ่งดู โดยความหมายเดิมในภาษาเขมรใช้เพื่อหมายถึงอุปกรณ์จับปลาชนิดหนึ่ง, คำว่า “สัจ” ก. เจ็บสงบ โดยเดิมนั้นภาษาเขมรมีความหมายว่า ทำให้เจ็บ, ปิดเจ็บ, ไม่เอื่อยปาก

3.6 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดลักษณวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ประกอบนามหรือสรรพนามที่ใช้บอกอาการหรือลักษณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ใจตลาดมักอาจอง

อวดสู้”

(Dechadison, K: 2018)

“ชาวขเลตลาดเล่นใช้

นาวา”

(Dechadison, K: 2018)

“เมื่อยชั่วอย่าเอาชู

เช็ดพร้อม”

(Dechadison, K: 2018)

“สมบัติบุญส่งให้

แปลกหน้าตาเดิม”

(Dechadison, K: 2018)

“ฝนชุ่มเขยใบสด

ส่างเศร้า”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดลักษณวิเศษณ์ ดังนี้ คือ คำว่า “ฉลาด” ว. มักกลัว, ไม่กล้า, คำว่า “ฉลาด” ว. เฉียบแหลม, ไหวพริบดี, ปัญญาดี บางครั้งมักใช้คู่กับคำว่า เฉลียว ที่มีความหมายว่า นึกแฉ่งขึ้นมา เป็นคำว่า เฉลียวฉลาด, คำว่า “ชั่ว” ว. เลว, ทรมาน, ร้าย, ในลักษณะการกระทำที่ไม่ดีเพราะจิตใจฝืนศีลธรรมหรือจารีตประเพณี, คำว่า “แปลก” ว. แตกต่างไปจากที่เคยคิด, เคยรู้, เคยเห็น, คำว่า “สด” ว. ใหม่ ใช้กับลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ที่ได้มาหรือผลิตขึ้นมาใหม่ยังไม่เสื่อมหรือเสียคุณภาพ

3.7 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดประมาณวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์บอกจำนวน โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภูเขาทั้งแห่งล้วน

ศิลา”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดประมาณวิเศษณ์ ดังนี้ คือ คำว่า “ทั้ง” ว. ทัว, ตลอด เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้บอกการประมาณที่ไม่ได้บอกความชัดเจนลงไป แต่เป็นการกำหนดว่ามากหรือน้อยทำให้พอรู้หรือคาดการณ์ได้พอประมาณ

3.8 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดปฤจฉาวิเศษณ์ คือ คำวิเศษณ์ที่แสดงความสงสัย หรือใช้ในคำถาม โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“น้ำหมื่นมล้างสิ่งหน้า โฉนหยุด”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำวิเศษณ์ หมวดปฤจฉาวิเศษณ์ ดังนี้ คือ คำว่า “โฉน” ว. ฉันท, เช่นไร, อย่างไร โดยความหมายในภาษาเขมรมีความหมายใช้เป็นคำกริยาว่า เดา, การคาดเดา แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยนำมาใช้เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้เพื่อแสดงถึงลักษณะข้อสงสัยหรือคำถาม

3.9 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำบุพบท คือ คำที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำข้อความหรือประโยค เพื่อให้ความต่อเนื่องกัน และช่วยให้ข้อความนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ภายในย่อมแมลงวัน หนอนบ่อน”

(Dechadison, K: 2018)

“จักขึ้นสู่บนภู-

เขาค่อย เดินนา

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำบุพบท ดังนี้ คือ คำว่า “ใน” ว. ตรงข้ามกับนอก, แห่ง, ของ คำว่า ใน เป็นการใช้เพื่อประกอบการเชื่อมบทกวีที่ตามหลังคำว่า ย่อม ที่เป็นคำช่วยกริยา ดังบทประพันธ์ในตัวอย่างที่ 50 เพื่อแสดงความเป็นปกติ ตามธรรมดาสามัญทั่ว ๆ ไป, คำว่า “บน” ว. เบื้องสูง, ตรงข้ามกับเบื้องล่าง โดยความหมายเดิมในภาษาเขมรมีความหมายว่า การบนบาน ซึ่งในปัจจุบันภาษาไทยก็ยังใช้ในความหมายดังกล่าว แต่ใช้ในลักษณะคำกริยา

3.10 คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญประเภทคำสันธาน คือ คำที่ใช้เชื่อมข้อความหรือประโยคให้กระชับ สละสลวย โดยผู้วิจัยพบคำยืมในลักษณะดังกล่าว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ใบก็เหม็นคาวปลา

คละคลุ้ง”

(Dechadison, K: 2018)

“สัตว์สี่ตีนคือลา

โหดแท้”

(Dechadison, K: 2018)

“มูลทุกซ์เกิดเพราะรา-

คละเกลศ”

(Dechadison, K: 2018)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ผู้วิจัยพบว่า มีลักษณะคำยืมคำสามัญประเภทคำสันธาน ดังนี้ คือ คำว่า “ก็” สัน. แล้ว, จึง, ย่อม โดยความหมายคำเดิมในภาษาเขมรใช้เป็นคำแสดงอาการเริ่มต้น, คำว่า “คือ” สัน. เท่ากับ, ได้แก่ เดิมในภาษาเขมรใช้ในความหมายว่า ใช้ไขความ ซึ่งใช้ในลักษณะคำสันธานเหมือนในภาษาไทย นอกจากนี้ในภาษาเขมรยังใช้ในลักษณะของคำบุพบทในความหมายว่า ที่, ซึ่ง, และใช้ในคำกริยาในความหมายว่า ได้แก่, คำว่า “เพราะ” สัน. ด้วย, เหตุ, เพื่อ ซึ่งความหมายในภาษาเขมรเดิมและความหมายที่ใช้ในภาษาไทยยังคงเดิม นอกจากนี้ในภาษาไทยยังนำมาใช้ในความหมายของคำวิเศษณ์ที่มีความหมายว่า น่าฟัง, เสนาะ, ไพเราะ

จากการศึกษาลักษณะคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบลักษณะการยืมภาษาเขมรมาใช้ในภาษาไทย 3 ลักษณะ คือ 1) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ ปรากฏใช้ในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร จำนวน 5 คำ 2) คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี ปรากฏใช้ในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร จำนวน 68 คำ 3) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญ ปรากฏใช้ในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร จำนวน 239 คำ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลการศึกษาตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. ลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบว่ามีการยืมมาใช้ในภาษาไทย 3 ลักษณะ คือ 1) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำ

ราชาศัพท์ 2) คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี 3) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำสามัญ โดยพบว่า คำยืมที่นำมาใช้เป็นคำสามัญพบใช้มากที่สุด ในภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vespada (1997) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้คำเขมรในมหาชาติคำหลวง” ซึ่งพบว่าคำยืมที่พบส่วนใหญ่เป็นคำยืมที่นำมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน และงานวิจัยของ Tedthong (1999) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “คำยืมภาษาเขมรจากลิลิตตะเลงพ่าย” ที่พบว่าคำยืมภาษาเขมรที่พบส่วนใหญ่เป็นคำยืมสามัญและราชาศัพท์เป็นส่วนมากเพราะเป็นวรรณคดีที่มี

และเหตุที่ว่าคำยืมภาษาเขมรที่พบในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร ส่วนใหญ่ยืมมาใช้เป็นคำสามัญนั้นเพราะด้วยเนื้อหาในโคลงโลกนิติเป็นวรรณคดีคำสอนที่มุ่งสอนประชาชน โดยทั่วไปให้เข้าใจถึงสัจธรรมคำสอนเพื่อให้เห็นความเป็นจริงของชีวิตจึงใช้คำสามัญทั่วไปเพื่อให้ประชาชน เข้าใจได้โดยง่าย นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่าคำยืมภาษาเขมรที่ยืมมาใช้พบว่าเมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยพบ นำมาใช้เป็นคำกริยามากที่สุด รองลงมาเป็นคำนามและคำวิเศษณ์ตามลำดับ ส่วนประเภทคำอุทานไม่พบใช้ใน ภาษาไทยอาจเพราะด้วยมีใช้อยู่ก่อนแล้วในภาษาไทยจึงไม่จำเป็นต้องยืมคำในภาษาเขมรมาใช้

2. การรวบรวมคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ- กรมพระยาเดชาดิศรพบคำยืมภาษาเขมรจำนวน 312 คำ แบ่งเป็น 1) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชา- ศัพท์ จำนวน 5 คำ 2) คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดี จำนวน 68 คำ 3) คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้ เป็นคำสามัญ จำนวน 239 คำ ตามลำดับ

สรุปองค์ความรู้

การศึกษาลักษณะคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยที่ปรากฏผ่านโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรม- วงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร สามารถสรุปองค์ความรู้ได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. คำยืมภาษาเขมรที่นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์ที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์- เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบว่าหลายคำถูกยืมมาใช้ในภาษาไทยตั้งแต่สมัยภาษาเขมรโบราณ และจาก การศึกษาก็พบว่าคำว่า “ตรัส, บรรทม, ทรง, เสวย” ยังคงใช้เป็นคำราชาศัพท์อยู่ในภาษาเขมรปัจจุบัน ทำให้ พบว่ามีคำราชาศัพท์มาตั้งแต่สมัยภาษาเขมรโบราณโดยที่หลายคำก็ยังคงใช้อยู่ในภาษาเขมรสมัยปัจจุบันและ คำเหล่านั้นก็ถูกยืมมาใช้เป็นคำยืมและใช้เป็นคำราชาศัพท์ในภาษาไทยในปัจจุบัน

2. คำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏเฉพาะวรรณคดีที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ- กรมพระยาเดชาดิศรพบว่าคำยืมส่วนใหญ่พบใช้เป็นคำกริยา รองลงมาคือคำวิเศษณ์ คำนาม คำสันธานและ สรรพนาม โดยพบว่าคำยืมที่ปรากฏใช้เฉพาะวรรณคดีมักเป็นคำ 1 – 2 พยางค์ อาจเพราะด้วยในการแต่งคำ ประพันธ์โดยเฉพาะโคลงสี่สุภาพมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนคำจึงต้องใช้คำที่สั้น กระชับและแสดงถึงความสละสลวย

3. คำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำสามัญพบว่าคำยืมส่วนใหญ่ที่พบเป็นคำกริยาและคำยืมส่วนใหญ่ปรากฏ ใช้เป็นคำที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน จากการศึกษาคำยืมภาษาเขมรที่ใช้เป็นคำสามัญในภาษาไทยที่ปรากฏใน โคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร พบคำยืมนำมาใช้เป็นคำที่ใช้สื่อสารใน ชีวิตประจำวันมากที่สุดอาจเพราะด้วยพื้นที่ วัฒนธรรม สังคม ชชาติพันธุ์ ที่มีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันมาช้านาน ทำให้มีการหยิบยืมใช้ภาษาร่วมกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน และใช้มานานจนกระทั่งทำให้หลายคำเข้าใจว่า เป็นคำไทยแท้ เช่นเดียวกับคำไทยที่ถูกยืมไปใช้ในภาษาเขมรจนเข้าใจได้ว่าคำเหล่านั้นเป็นคำภาษาเขมร

ข้อเสนอแนะ

1. ลักษณะคำยืมภาษาต่างประเทศและการเปลี่ยนแปลงความหมายที่ปรากฏในโคลงโลกนิติ ฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเดชาดิศร
2. ศึกษาบริบททางด้านสังคมและวัฒนธรรมของคำยืมภาษาเขมรที่ปรากฏในภาษาไทย
3. ศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านการออกเสียงของคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทย

References

- Chuchuen, K. (2000). *Foreign Loan Words, Khmer Words in Thai*. Bangkok: Odeon Store.
- Dechadison, K. (2000). *Lokniti Poems by Princess Maha Chakri Sirindhorn Krom Phraya Dechadisorn*. Bangkok: Council Printing House.
- Vesphada, T. (1997). *Using Khmer Words in Mahachat Kham Luang*. Thai Language and Literature (45-78).
- Royal Society of Thailand. (2013). *Royal Institute Dictionary 2011 in Honor of His Majesty the King on Occasion of His Majesty the King's 7th Cycle Birthday Anniversary on 5 December 2011*. Bangkok: Royal Society of Thailand.
- Kingkham, W. (2007). *Foreign Languages in Thai*. Bangkok: Kasetsart University.
- Phakdeekham, S. (2006). *Dictionary of Khmer Loan Words in Thai, the 55th Anniversary of the Establishment of Diplomatic Relations between Thailand and Cambodia*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing.
- Wattanapongsakun, S. (2020). *Unit 10 Khmer Loan Words. In the teaching material of Thai Characteristics Unit 8 - 15. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University Printing House*.
- Rajathon, A. (1974). *Etymology*. Bangkok: Klangvittaya.
- Thetthong, U. (1999). Khmer Loan Words from Lilit Talengpai *Journal of Letters Silpakorn University*, 22(1), 175-188.
- Thetthong, U. (2015). *Khmer Language for Communication*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

